

VIII. A Szentírás és a turini halottas lepel nem mondanak egymásnak ellent, — sőt: igazolják egymást.

„Az istenteleneknél lesz sírja, de a
gazdagnál lesz halála után.”

(Iz. 53, 9.)

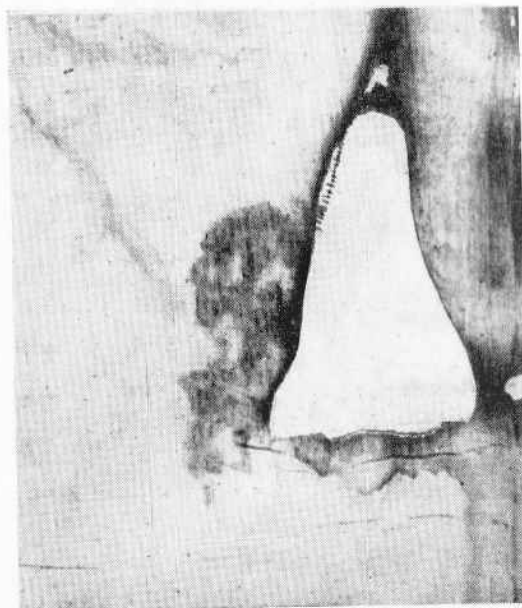
„Csontot nem fogtok törni benne.
(Ján. 19, 36.)

„Látni fogják, kit vertenek által.”
(Ján. 19, 37.)

Az előző fejezetben foglaltak után egészen fölös-
legesnek tartom, hogy az evangélistákat és prófétákat
előhozzam, s bizonyítsam, mennyire egyeznek kijelen-
téseik azzal, amit a turini szent lepel mond. Am
különböző idézetek által mégis ki akarok emelni egyes
fontos részleteket, továbbá föl akarom hívni a figyel-
met egy s más olyan dologra, amit éppen a szent
lepelről olvashatunk le.

A turini lepel valóban a legmegragadóbb, mert
egészen igaz és hűséges ecsetelése Urunk szenvedései-
nek, a passiónak. Tulajdonképen szemünk elé tárja
az egész keresztutat, egyetlen képbe tömörítve. E
könyv nem betűkkel írt, ezt a valóság írta. Aki azon-
ban kibetűzéséhez ért, az sehol nem találhat Krisztus
szenvedéseinek beszédesebb és meggyőzőbb előadására.
A világon misem alkalmasabb arra, hogy az értünk
megfeszített Krisztushoz forró imádságot fakasszon
szívünkben, mint a szent leplen levő egyszerű lenyoma-
tok szemlélése. Itt minden egészen világos. Itt nem
kell semmit elképzelnünk; ellenkezőleg: képzeletünket
fogvatartja egészen a kínoknak az a mérhetetlensége
és kegyetlensége, minek nyoma itt van a leplen. Bámu-
lunk és szörnyűködünk, mert valóban, ember ennél
többet nem szenvedhet!

Ámulattal tölt el, hogy a leplen a legcsekélyebb
dolog sem hiányzik abból, amit az Evangéliumban
olvasunk; és semmi sincs hozzáadva, ami a legcseké-

Krisztus szívsebének vérkenyomata a Szent Leplen.

Cav. Enrie fölvétele.

Utánnymás tilos.

lyebb ellentétben lehetne az evangéliummal, vagy az orvosi tudománnyal. Ezenfelül pedig oly tényekről beszélnek ezek a lenyomatok, melyek a szakembereket is bámulatba ejtik.

Egyedül a szenvedés azon tényeire szorítkozom, melyeket e betűk nélkül írott könyvből ki lehet olvasni. Kivételt képez az Üdvözítő véres verejtéke, ami ugyan némelyek nézete szerint a szent leplen szintén látható. „És lőn az ő verejtéke, mint a földre hulló vérnek cseppjei.” (Luk. 22, 44.)

Orvosi szempontból talán nehezen képzelhető el, hogy e véres verejtékezés idején a vér egyenesen az Üdvözítő bőrén keresztül szívárgott volna elő, mert nincs bizonyítékunk arról, hogy egészséges véreredény megreped s vérzik a nélkül, hogy megsebesült volna. Ám, hogy a vértestecskek gyulladás, stb. alkalmával áthatolnak a véredények falain, — az általános orvosi tapasztalat. A véres verejtékezés lehetősége mellett bizonyítékot nyújtanak azok a stigmatizáltak, akik eksztázisuk alkalmával vért izzadtak. Magyaránunk következőképen kell a dolgot: az izzadságot a verejtékmirigyek választják ki s ezek abban az esetben, ha véredényeik falán rendkívüli mennyiségű vörös vértestecske hatolt át, kiválaszthatnak a verejték helyett, vagy azzal együtt vért is. Megjegyzendő, s itt különösen hangsúlyozom, hogy csakis ilyen módon lehet orvosilag érthetővé tenni azt a jelenséget, hogy a konnersreuthi stigmatizált szeméből körülbelül 8 óra hosszatt ömlik a vér. (Egyébként utalok a VII. fejezetben már mondottakra s különösen dr. R. Whitaker S. J. magyarázatára a Cath. Med. Guardian 1935 júliusi számában.)

Krisztus számára rettenetes lelki megrázkódtatás ideje volt az, mikor istensége emberi természete előtt kinyilvánította azoknak a testi kínoknak egész tengerét, melyek reávártak a még nagyobb lelki szenvedések mellett. Láttá, amint élete egész műve elpusztul, tökéletesen megsemmisíttetik, ha mindjárt csak látszólag is. Láttá, hogy apostolai elhagyják és szétszóród-

nak, — hallotta, hogy a nép, mely tegnap még hozsannával üdvözölte, azt kiáltja feléje, hogy: feszítsd meg! Hallotta az emberek minden hálátlanságát, átkozódását, istenkáromlását, a fékevesztett gonoszságot, melylyel Isten Fiának annyi éven át tapasztalt, végtelen szeretetét viszonzozzák. Látta az Egyház szenvedéseit, az elszakadásokat, üldözéseket, a hívek lanyhaságát, tunyaságát, — az Isten utait keresztezők ravaszságát alattomoságát, látta ellenségeinek erejét . . . nem lett volna csoda, ha teljesen összetört volna. Legnagyobb aggodalmában meghatóan kiáltott az Atyához, hogy vegye el tőle a kelyhet, melyből kicsordul a keserűség. Ekkor emberként vergődött Krisztus; mihelyt azonban az angyal megerősítette, egészen összeszedte magát — s mikor áldozati báránként a vágóhídra vitték, — már úgy viselt el minden gyalázatot, kint és fájdalmat, mint isteni küldetésétől teljesen áthatott áldozópap, ki a kereszttől oltárán önmagát ajánlja föl, mint legfölkételesebb engesztelő áldozatot.

Az elfogott Krisztust előbb Annás elé vezették s mikor a vallatásnál feleletével sarokbaszorította Kaifást, akkor kapta az első ütest szentséges arcába, vagy ökölrel, vagy a templomszolga erős botjával. (Ján. 18, 22.) Miután Kaifás színészi módon: — annak jeléül, hogy Istent káromolta Jézus — ruhája megszaggatásával véget vetett a kihallgatásnak, a farizeusok és írástudók vérszomjának és személyes bosszújának legvisszataszítóbb jelenetei következtek. A törvényszék tagjai maguk ütötték, verték a védtelen Krisztust bottal, ökölrel, — leköpdösték, stb.; szóval szívük szerint kínozták. Minthogy pedig egyikük sem bírta nyugodt és megbocsátó tekintetét elviselni, eltakarták szentséges arcát, hogy annál dühösebben és restelkedés nélkül üthessék, gyalázhassák tovább. (Máté 26, 65—66; Márk 14, 65; Luk. 22, 63—65.)

Ha a turini leplet szemléljük, nehéz eldönteni, hogy melyik bántalmazás nyomai nagyobbak Krisztus szentséges arcán, — azok-e, melyeket e megátalkodott személyes ellenségei okoztak, kik így állottak

bosszút rajta, — vagy pedig azok, melyek a zabolázatlan római katonáktól származnak (Márk 15, 19; Ján. 19, 3.), kik a kivégzés előtt csupán fajgyűlöletből és dévajsból gyalázták arculcsapásokkal és vessző-utésekkel a kényük-kedvükre kiszolgáltatót elítéltet. Ügylátszik, hogy az első volt a komolyabb és alaposabb munka.

Enrie megragadó fényképe az Üdvözítő arcának különösen jobbfelén mutatja azoknak a bántalmazásoknak nyomait, melyeket halála előtt kellett elszenvednie. Ily nyomok: a megdagadt jobb szemhéj, a jobboldalról összetört orr, a dagadt jobbarc, stb. Vajjon kiktől kapta az Úr ezeket az üteket: a római katonáktól-e, vagy pedig a farizeusoktól és írástudóktól? A rómaiaknak az volt a szokásuk, hogy jobbkezbe fogott karddal sujtottak ellenségeik felé, — míg a farizeusok és írástudók, — kik szemita módon jobbról balra írtak, — legtöbbször baljukat használták. Ha valakit jobbkezével ütök meg, úgy jobbarcát találom; — így hát annak a megállapítása, hogy kiktől származott a súlyosabb bántalmazás, még sem lesz olyan nehéz, mint első tekintetre látszik, — csak e körülményt kell mérlegelnünk. Egy katolikus talmud-tudóstól tudtam meg azt, hogy a zsidók is jobbökölrel támadták meg ellenfeleiket, ám megfordítva, t. i. a kéz hátával, csontjaival sujtottak hatalmasat az illető jobbarcába, — ami itt különösen említésreméltó.

I, miles, expedi virgas! Katona, végezd el az ostorozást! — így hangzott a római kapitány rövid parancsa az erre külön kioktatott katonákhoz. — Hogy megízleltessék az elítélttel a legrettenetesebb római büntetések egyikét, melyet már csupán a keresztfeszítés múlt felül. Elképzelhetetlenül kegyetlen büntetés volt az ostorozás; még a bőrt is lenyúzta. Sokszor halált is okozott. A büntetés kivitelével rendszert hat katona volt megbízva. — Nem szükséges bővebben fejtegetni, amit a szent lepel e kivitelről szörnyűködő szemünk elé tár. Vagy 500 sebet mutat, melyek közül kb. 80-at okozott a római korbács.

Krisztus ostromozását a következő evangéliumi szakaszok adják elő: Máté 27, 26; Márk 15, 15; János 19, 1.

Ugyanott esik említés az Üdvözítő hallatlan gyalázásáról, kigúnyolással, ütlegekkel és tövissel való koronázással. (Máté 27, 26—31; Márk 15, 16—20; Ján. 19, 1—5.) Miután a katonák az egész őrséget összehívták, egy ócska bíborvörös tiszti köpenyt borítottak a megostorozott Krisztusra, nádszálat adtak a kezébe királyi jogar gyanánt, s a fejére töviskoronát helyeztek. A legegyszerűbb és leggyorsabb kielégítése volt ez abbeli vágyuknak, hogy kegyetlenkedési hajlamukat egy már majdnem félholt, s egészen tehetetlen emberen kitöltsék. Főlöské az evangélisták elbeszélését ismételnünk; a számtalan vérnyom a homlokon, hajban és nyakszirten — mit a szent leplen látunk, — tökéletesen ugyanazt mondja el. Az Argenteul-ben őrzött szent kötös pedig megerősít mindent.

Van azonban a Szentírásban egy nagyon fontos megjegyzés. „Miután pedig csúfot úztek belőle, levén róla a köpönyeget, ráadák saját ruháit, és elvivék, hogy megfeszítsék.” (Máté 27, 31.) Szent Márk (15, 2.) szószerint ugyanezt mondja. Mint ahogy Miklik tanár „A mi Urunk Jézus Krisztus szenvedései régi feljegyzések alapján” című szép könyvében hangsúlyozza: az elítéltek — kiknek ruháit nem adták vissza — a keresztnék csupán vízszintes gerendáját vitték maguk a vesztőhelyre. Erre szegeztek rá őket két kezüknél fogva s azután felhúzták és odaerősítették a függőleges gerendához, mely állandóan a vesztőhelyen volt. Viszont akik — mint Krisztus — visszakapták az útra ruháikat, az egész keresztet vitték; ezeket a földön szegeztek rá a keresztre s aztán azzal együtt emelték a magasba, hogy ott elpusztuljanak. Ez a fontos megjegyzés az Úr utolsó útjának sok részletét világítja meg.

A hittudósok becslése szerint Krisztus keresztjének magassága legalább is 3 és fél méter volt s fenyőgerendáinak súlya megközelítette az egy mázsát, — úgyhogy a kegyetlenül megostorozott elítéltnék

a hepehupás, nagy kövekből rakott kövezeten legalább is 75 kg-nyi súlyt kellett cipelnie. Ez mindenesetre jelentős súly és magyarázatát adja annak, amit a hagyomány mond: hogy Krisztus háromszor elesett a teher súlya alatt, — valamint annak is, hogy Cyrenei Simont kényszerítették, hogy segítsen vinni a keresztet, nehogy az elítélt útközben összeroskadjon. Az evangéliumok elég bőven beszélnek erről. Miklik a keresztút hosszát 600—700 méterre becsüli s ezt az utat megtenni a kanyargós, szűk utcácskákban bizonyosan nagy, s figyelemreméltó teljesítmény oly ember részéről, ki félholt az ostromozás következtében.

Magát a keresztrefeszítést, a gyalázkodást, a kínoakat, a rendkívüli jeleket a földön és az égen, a halál-tusát és a halált leírják: Máté (27, 32—56); Márk (15, 21—41); Lukács (23, 33—49) és János (19, 17—30). Számunkra, kik a szent leplet tanulmányozzuk, legfontosabb dolog Krisztus oldalának megnyitása a lándzsával. (Ján. 19, 34.) Barbet doktor nagyon helyesen állapítja meg, hogy a katona ezt a sebet lovon ülve ütötte, mégpedig oly módon, melyet jól begyakorolt olyan ellenféllel szemben, ki baloldalát paizsával védelmezi. Ezért hatolt a seb jobbról a szívhez és majdnem vízszintesen: csak egy kissé tért útja balra s fölfelé. Továbbá érdekes, hogy ugyanaz a doktor a sebeknek a szent leplen látható lenyomataiból következtet a próféta kijelentésének igazságára: hogy az Üdvözítőnek csontját nem fogják törni. Hogy Arimathei József meg Nikodémus hogyan vette le a keresztről a holttestet, továbbá arról, hogyan helyezték el József új sírjába, miután a legszükségesebb ideiglenes intézkedéseket megtették, hogy legalább meglegyen a szokásos temetés látszata — többre ugyanis nem volt idő az ünnep beállta miatt, — Máté (27, 57—61); Márk (15, 42—47); Lukács (23, 50—56) és János is (19, 38—42) beszél. Végtelenül érdekes, hogy éppen azok a dolgok, miket a szent lepelről olvasunk le, adják a legértékesebb széljegyzeteket és utólagos magyarázatokat ezekhez az evangéliumi szakaszokhoz.

Az Úr szenvedéseinek találóbb és beszédesebb ábrázolása el sem képzelhető, mint amelyet a szent lepel egyszerű lenyomatai adnak! Elmélkedések, lelki-gyakorlatok tárgyául nehezen is lehet alkalmasabb és hathatósabb anyagot találni, mint e bámulatosan pontos lenyomatok hű fotográfiáját, — annyival is inkább, mert hiszen maga a gyolcs is át van itatva az üdvünkért kiontott legszentebb vérrel. Ez szerintem, történelmi bizonyosságú tény, — mondhatom, hogy 100 %-os valóság!

De a szent lepel lehetővé teszi, hogy a dolog orvosi oldalát illetőleg más, igen érdekes következtetéseket is levonjunk.

Mindenekelőtt lehetővé teszi azt a megállapítást, mely ellen a legcsekélyebb ellenvetést sem lehet tenni: hogy annak a megkínzottnak testét, kit e halottas lepelbe burkoltak, az idő teljes hiánya miatt egyáltalán nem mosták meg, ami pedig mindig és mindenütt alapszabálya a temetésre való előkészítésnek. A Szentírásban egy fontos idevágó megjegyzés van: Pilátus csodálkozott azon, hogy Krisztus már meghalt, s mielőtt késznek nyilatkozott volna arra, hogy kiszolgáltatja a tetemet Arimathei Józsefnek eltemetés céljából, — elküldte századosát, hogy állapítsa meg hivatalosan a halál beálltát. Mennyivel inkább meglepte hát a halál a Szentséges Szület, Szent Jánost, az Úr kedveltjét, a jámbor asszonyokat, meg Nikodémust! Az események gyors pergése (hiszen Krisztus elfogatásától szenvedésének befejeztéig alig 15 óra telt el), annyira megremítette őket s a mérhetetlen fájdalom annyira megtörte, — hogy úgylátszik, — semmiféle temetési előkészületet nem tettek. Csak miután Jézus holttemetét gyorsan József sírjába helyezték, siettek Jeruzsálembe, hogy még aznap megvegyék az Úr tetemének rendes ellátásához és eltemetéséhez szükséges dolgokat. Továbbá a kivégzés dombján valószínűleg víz sem volt kéznél, az ünnep beállta miatt pedig már semmire sem volt idő. „És az ünnepi készület napja vala, és szombatra alkonyodék.” (Luk. 23, 54.)

A szentíráskutatók minden evangéliummal egybehangzóan kijelentik, hogy az Üdvözítő megváltásunk művét 9 óra, vagyis délutáni 3 óra körül fejezte be. Arimathei József valószínűleg várt még egy időt, hogy megbizonyosodjék, valóban utolsóit lehelte-e az Úr. Bizonytalán eltelt némi idő addig is, míg rászánta magát, hogy a császári helytartó elé lépjen, s tőle a szentséges tetemet elkérje. Ismét sok drága idő eltelt, míg Pilátus elé bocsátották, valamint míg az a katona, kit a Kálvárián levő századosért küldtek, azzal együtt visszatért, — bárha az út odáig mindössze 600—700 métert tett ki. Csak mindezek után vehette meg Arimathei József a gyolcsot — vagyis a mi turini halottas leplünket — s hozhatta a szolgákat a körülbelül 31 kg-nyi (száz font) aloéval, mirhával és jóillatú kenőccsel. Aztán létrát, kalapácsot, fogókat kellett fölhajtani, továbbá lepleket vagy köteleket ahhoz, hogy a testet fölfogják, ha a kezeiből a szegeket kihúzták. Mindebből, valamint a további sietésből arra kell következtetnünk, hogy az úgynevezett Pieta, vagyis a hétfájdalmú Anya búcsúja szent Fiának élettelen testétől csak nagyon rövid ideig tartott. Röviddel a tavaszi napéjegyenlőség után voltak ugyanis akkor s így az első csillag megjelenése az égbolton, — mellyel a szombati nyugalom kezdődött, amit minden zsidó, különösen most, a húsvéti napokban a legpontosabban betartott, — régi időszámítás szerint röviddel 12 óra után történt; — a mi időszámításunk szerint 6 óra után. Úgy számítom tehát, hogy a keresztről való levételre körülbelül 5 órakor kerülhetett sor.

„Kai éde opsias genoménas”, „Mikor már esteledett (mivelhogy készület napja volt, azaz szombat előtti nap)”, mondja Szent Márk kifejezetten, (15, 42.) — „előjöve Arimathei József . . . bátran beméne Pilátushoz és elkéré Jézus testét.” Tekintettel a szigorú zsidó törvényekre, igazán nem volt vesztegetni való idő . . .

Gyorsan kellett határozni és cselekedni. Nem ehetett az időt a Megfeszített testének mosásával töl-

teni. Viszont szükséges volt a külső temetési szokásokat betartani, vagyis az elhunyt arcát azonnal betakarni, verejték-kendővel beburkolni s tagjait gyorsan, legalább valamelyest begöngyölni mint azt a zsidó szokás — mely egészen világos, hogy Egyiptomból eredt — előírta.

Mindez szószerint megfelel annak, ahogyan az evangélium megfelelő helyei Jézus sírbatételét előadják. Mondjuk ki azonban egyenesen: nem az isteni Gondviselés működött-e itt s nem az rendezett-e így mindent azért, hogy mikor annyi évszázad múlva nekünk, modern hitetlen Tamásoknak a legnagyobb szükségünk lesz rá, — megjelenhessék előttünk az Úrnak meggyötrött, szentséges arca s irtózatosan elkínzott teste olyan állapotban, amilyen közvetlenül a megváltás művének befejeztével volt? Mert egy bizonyos: ha a Megfeszített testét rendesen megmosták volna, akkor nem maradtak volna fenn számunkra sem életében vérző sebeinek és halála után ütött oldalsebének lenyomatai, sem a tövisszorosító-okozta vérpatakoknak s az ostromozás folytán keletkezett sebeknek nyomai. S különben is, nem mondta-e meg Üdvözítőnk már 700 évvel azelőtt Izaiás próféta: „Tetőtől-talpig nincs benne épség; seb és kékség, földagadt kelés, be nem kötözve, sem orvossággal nem gyógyítva, sem olajjal nem enyhítve.” (1, 6.) Nem látjuk-e szószerint ugyanezt a szent leplen? Mily mélységes hálát kell Istennek mondanunk!

Továbbá nyomós okaim vannak, hogy azt higgyem, miszerint a halott Üdvözítőt a keresztről való levétel után azonnal rátették a szent lepelre s azután fejére borították azt, úgyhogy élettelen testét előlről is befődté. Azonban nemcsak ezt merem állítani, hanem még egy másik fontos körülményt is: hogy t. i. a sírba is úgy vitték, hogy e lepelbe volt burkolva; már aztán akár hordágyon, akár a nélkül történt ez.

Szent János Evangéliumában (19, 34.) azt olvasuk, az Úr oldalsebéből — melyet Longinus lándzsája nyitott — azonnal „vér és víz folyt”. Ez a megállapí-

tás orvosi szempontból egészen helyes (ez t. i. a hydroporikard-ból vagyis a szívburkok vizenyőjéből származó vérsavó, mely mindig fellép azoknál, kik lassú halállal múlnak ki), azonban a szent lepelnek köszönhetjük, hogy annyi évszázad múlva saját szemünkkel láthatjuk ugyanazt a vizet és vért, mely az Üdvözítő oldalából kiömlött! Nem csodálatos dolog-e ez már önmagában véve is, — nem egész váratlan megerősítése-e hitünknek, amiért nem adhatunk eléggé hálát az isteni Gondviselésnek!

Az ágyéktájon, ott, ahol eddig azt hitték, hogy valamelyes láncok lenyomata látható, — ott van ez a víz és vér! Ott a vér, mely a keresztről való levétel után ömlött nagy mennyiségben az alsó, homorú vénából (vena cava inferior) és a máj ereiből, miután a szent test vízszintes helyzetbe került. Ez a vér azonban az ágyék túlérős görbülete miatt nem folyhatott le az ülőizmokra, s a jobbcsípőtől a balcsípő felé vette irányát! Előbb meglehetősen mély tócsává gyűlt a jobb-könyök körül, hogy aztán két patakban a balkönyök felé induljon; ott azonban már nem ért le olyan mélyre, mint a jobboldalon. Világosan látjuk itt a sötétvörös, megalvadt vért s körülötte a golyós jelentékenyen át van itatva a vérsavóval, mit köznyelven rendszerint „víz”-nek neveznek. Ha élő ember sebe vérzik, vér meg fehér vér szivároga a kötésen át s azt halvány rózsástól egész sötétbarnaig festheti. A halál utáni vérzésnél azonban a vérsavó a kötésen vagy golycon, mindig elválik a megalvadt vértől és nagyobb felületet itat át, — ami nagyon fontos. Állításaim helyességét nemrégiben igazolták egy hosszabb megbeszélésünk folyamán a pozsonyi egyetem orvosi fakultásának tanárai: Babor J. (biológia) és Hons A. (physiologia) doktor. Abból a körülményből, hogy a szent leplen a vér és víz elhelyezkedése a fellebb említett módon látható, további következtetést akarok vonni. Ha Krisztus testét nem azonnal a keresztről való levétel után tették volna rá a lepelre, ha ez csak a sírban történt volna... sohasem jutottunk volna hozzá hitünk e meglepő

megegyezéséhez. Itt szószerint áll, amit Szent János mond: „Amit szemünkkel láttunk, amit néztünk és kezünk tapintott . . . hirdetjük nektek . . . hogy örüljeteek és a ti örömeitek teljes legyenek!” (I lev. 1—4.)

Valóban ismét teljes szívből hálát adhatunk az Úristennek!

Vannak még egyéb, bár gyengébb bizonyítékok is: a többi véres sebnek éles és egyszerű lenyomata van a leplen, míg a láb vérzésének lenyomata kettős, mégpedig a határozott körvonalakon kívül. Biztos jele ez annak, hogy a két láb helyzete a halottas leplelben megváltozott. Ez akkor történhetett, amikor vitték az Úr élettelen testét. Természetes, hogy súlypontjánál, a medencénél fogva kellett vinni, s a lapockánál magasra tartani, mint ahogy azt oly szépen festette meg Cisleri, egyik locarnoi templomban levő képén! A két láb így aránylag távol volt egymástól s a lepel könnyen megcsúszhatott kissé rajtuk. József sírjában a huzamos egyhelyzetű fekvés aztán kialakította a sebek második lenyomatát s a láb körvonalait. Valószínűnek tartom, hogy ennél az ideiglenes sírba-helyezésnél — melynek jelölésére az: étheke, depousier, tehát „letették”, és nem: étheke, depousier, vagyis „eltemették” kifejezést használták — a főszerep ennek a lepelnek jutott, melyet talán gyorsan körültekertek néhány keskeny gyolcs-pólyával. „Édesan othoniois”, „gyolcsruhákba (gyolcs-pólyákba) göngyölék”, — hogy az első pillantásra azt a látszatot keltse, mintha a holttestnek a temetésre való előkészítése teljes lenne, ami a balzsamozással stb.-vel együtt valószínűleg több órai munka lett volna.

A szent lepel valóságára vonatkozólag ez a körülmény végtelenül fontos, egyenesen döntő jelentőségű. Egyszerűen elképzelhetetlen, hogy a normális viszonyok között 4—5 órát igénylő munkát elvégezhették volna ama fél, — vagy mondjuk rövid egy óra alatt, amennyi az ünnep kezdetét jelző csillag megjelenéséig rendelkezésre állott ahhoz, hogy Jézus holttestét előkészítsék, hogy a szükséges bevásárlásokat

elvégezzék, a kenőcsöket is elkészítsék s a bebalzsamozás is megtörténjék. Ha Jézus sírba-temetése szabályosan megtörtént volna, akkor miért mentek a jámbor asszonyok utólagosan, a harmadik napon a sírhoz a holttest ellátásához szükséges dolgokkal, jóillatú kenőcsökkel, olajokkal, stb.? Hiszen a zsidóknál a holttest megérintése oly sokkal a halál beállta után tisztátalanná tett!

Hogy Jézus temetése nem volt befejezve, a mellett megcáfolhatatlan bizonyosságok vannak az evangéliumban is. Idézem különösen Szent Lukácsot, a „kedvelt orvos”-t: „És az ünnepi készüllet napja vala, és szombatba alkonyodék. Utánuk menvén pedig azok, kik vele jöttek vala Galileából, megnézték a sírt és hogy miképen helyezték el az ő testét. És hazatérvén, illatszereket és keneteket készítenek; de szombaton nyugovának a parancsolat szerint.” (23, 54—56.)

Még világosabban beszél erről Szent Márk: „Mikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja és Szalome illatszereket vásárolának, hogy elmenvén, megkenjék Krisztust. És korán reggel, a hét első napján a sírhoz menének napfelkeltekor.” (16, 1—2.) — Szent Lukács meg ezt mondja: „A hét első napján pedig kora hajnalban a sírhoz menének, magukkal vivén az illatszereket, melyeket készítették vala.” (24, 1.)

Ez idézetek napnál világosabban bizonyítják, hogy Jézus testének temetésre való előkészítése nem volt befejezve. Hála Istennek! Különben aligha maradt volna fönn számunkra az Úr rettentő szenvedéseinek oly hiteles és meggyőző bizonyossága, amelyet egyedül a saját törvényei szerint dolgozó természet alkothatott. — Bár itt egyáltalán nem tartom kizártnak Isten közvetlen beavatkozását sem.

Mily csodálatosak az isteni Gondviselés útjai! Nem csodálatos dolog-e, hogy a hitetlenség, az önerejére s tudományára büszke, öntelt korunkban a Gondviselés éppen a tudományt használja fel arra, hogy meggyőzőn bennünket hitünk igazságairól s hatalmasan megerősítse bennünk a hitet. Hála ezért Istennek!

IX. Ellenvetések.

„Aki Istentől van, Isten igéit hallgatja.”
(Jn. 8, 47.)

„Miért zavarodtatok meg, és miért támadnak ilyen gondolatok szívetekben? Nézzétek meg kezeimet és lábaimat, hogy én magam vagyok.”

(Lk. 24, 38—39.)

„Nemde, szívünk gerjedez vala bennünk, amint szólott?”

(Lk. 24, 32.)

Bár — mint azt már említettük — a kiváló pápák egész sora tisztelte a turini halottas leplet, a kereszténység ez értékes ereklyéjét, sőt a reá vonatkozó imákat búcsúkkal is ellátta, — de az Egyház nem foglalt hivatalosan állást mellette.

A fényképészeti felfedezés, mely a lepel valódiságát, a rajta levő alakban Krisztus valódi mását tanúsítja, — olyan rendkívüli, hogy kételyeket oszlat, de kételyeket támaszt is. Nem csoda, ha sokan visszadöbbennek, meginognak a következtetésektől, melyeket le kellene vonniok s inkább nem fogadják el az igazságot. Egyszerűen elutasítják maguktól, hogy az Üdvözítő végtelen szeretete ne kényszerítse őket arra, hogy porba hulljanak s szívüket kitárják előtte — hogy birtokába vehesse azt az Üdvözítő. — Másokat tudományosságukból fakadó gőg és alázatossághiány készített a visszautasításra, — vagy bizonyos velük született ellenkezés mindazzal, ami nem tőlük ered . . . stb.

Ám, akik Krisztuséi, azok meghallják Uruk hangját, bárhol csendül fel az. Meghallják, és örvendő szeretettel sietnek oda, ahol valamivel többet tudhatnak meg róla. Mennyivel inkább oda, ahol megláthatják valódi, isteni arcát! A kik övéi, azoknak megérzi szíve az igazságot . . . Azoknak nincs szűkségük bizonyítékokra; azokat semmiféle kétely sem távoztat el az egyszer felismert igazságtól . . . Nem

lesz tehát kárunkra, ha megismerkedünk ellenfeleink leggyakoribb ellenvetéseivel; bár nekem úgy látszik, hogy ha komolyan tanulmányoztuk és jól megismertük a körülményeket, melyeknek e szent lepel körül szerepe van, — nehezen lehet okos és elfogadható ellenvetéssel előállni.

A leggyakoribb ellenvetések egyike, hogy az evangélium nem tesz említést arról, miszerint a gyolcson, melyet Arimatheai József vett, s melyben az Urat sírba fektették, — kép lett volna. Ez egészen igaz. Csakhogy az evangélium nem mond semmi továbbit pl. a keresztfá sorsáról sem, vagy a boldogságos Szűz életéről, stb. sem. Egyszerűen azért, mert célja az Ur életének és tanításának szemünk elé állítása volt s e feladatát teljesítette.

De Szent János evangéliumában érdekes dolgot olvashatunk: „Majd odaére Simon Péter is . . . és látá az otthagzott lepedőket; a keszkenőt pedig, mely az Ő fején volt, nem a lepedők mellé téve, hanem külön egy helyen összehajtva.” (20, 6—7.) Tehát a szent lepel, mely mint úgynevezett keszkenő (a zsidók temetésénél használt gyolcsok egyike) az Üdvözítő fejét fedte, magának az angyalnak beavatkozása által különített el a többtől, mint valami rendkívüli dolog. Össze volt hajtva (görögül: „to gar sudarion autu choris entetyligmenon”), amit kisebb kendőről nem mondhatunk. Bizonyos, hogy aztán megvizsgálták és gondosan megőrizték mint drága emléket; hiszen magába szívtá Isten Fiának vérét s testének lenyomatai láthatók voltak rajta.

Más ellenvetés: Körülbelül 42 ilyen gyolcslepel van a világon, hol képpel, hol kép nélkül; már most melyik közülük a valódi? Ami azokat illeti, melyeken emberi alak van — annak a szemnek, mely a turini lepelrel csak kicsit is foglalkozott, elég egyetlen tekintetet vetni rájuk, hogy rögtön tisztán lásson: valamennyi rosszul sikerült másolat, mely a turini lepelről, az Ur szenvedéseinek e páratlan és csodálatos bizonyosságáról készült.

A többi antik gyolcs valódiságáról — amilyen pl. a szép, régies hímzésű verejték-kendő Franciaországban Caduin-ban — itt nem is kell szólnunk, mert nincsenek rajtuk lenyomatok.

Nagy volt a harci zaj és örömujjongás a turini szent lepel ellenségeinek sorában, midőn e század elején egy ujságíró hírt adott a levélről, melyet Arcis Péter, Troyes püspöke 1389-ben VII. Kelemen ellenpápának írt. Arról van ebben szó, hogy a Besançon-i lepel hamisítvány. A figyelmes olvasó szíveskedjék összehasonlítani ezt azzal, amit a szent ereklje sorsáról már előadtunk. Ezt fogja mondani: egészen helyes; és e hamisítványt, mely egy évvel az 1349-i tűzvész után bukkant fel, — a valódi leplet ugyanis már ekkor átvitték Lirey-be — elégették 1794-ben, a francia forradalom idején. Egyébként ez az Arcis Péter ugyanabban a levélben azt is megírja, hogy elődje, Poitiers-i Henrik püspök 34 évvel ezelőtt óvta ettől a hamisítványtól, melyet egy Champagne-ból származó festő 1355-ben készített. A hamisítványt elérte megérdemelt sorsa.

Végére hagytam a legegyszerűbb ellenvetést, mely szerint: a halottas leplet valamikor egy ügyes festő festette — és most „felfedezik"! Rendben van. E hamisítvány csupán a 14. század közepén, közvetlenül az első Besançon-i tűzvész után, 1349-ben bukkanhatott föl. A festészet technikáját illetőleg azonban abban a korban teljesen kizárt dolog volt a petróleumban, vagy egyéb illóanyagban oldott anilinfestékek használata, mert mindkét dolgot csupán a mult évszázadban fedezték fel. Ilyen ellenvetést csak a tudatlanság tehet.

És aztán, ki volt az a festő? Melyik iskolához tartozott? A festészet története — mely pedig a legapróbb részletekig áttanulmányozta az egyes festők és egyes korok alkotásait — mitsem tud arról a kiváló emberről, aki a legegyszerűbb eszközökkel képes volt egy bámulatosan lenyűgöző s époly szépséges alak negatív képét létrehozni. Olyan képet, mely még a test arányaiban is az antik szépség zsinórmértéke. A

mű továbbá olyan bámulatraméltó orvosi ismeretekről tesz bizonyosságot, amilyenekről kortársainak a leghalványabb sejtelve sem lehetett. Miért nem maradt fenn ennek a festőnek más, éppen ily tökéletes műve, miután a kor festészetének legkiválóbb képviselője, Giotto 1337-ben meghalt? Az ő meglehetősen egyszerű freskói Asszisi szent Ferenc bazilikájának legfelső részét díszítik.

Az egyetlen, aki a turini szent leplet hamisíthatta volna, Németországnak néhány évtizeddel ezelőtt felfedezett zseniális festője: Grünwald Mátyás, akinek pompás, Krisztus keresztfeszítését ábrázoló képe az Isenheim-i oltárt díszíti. Ő az egyetlen, aki Údvőzítőnk kínhalálát Izaiás próféta és a turini lenyomatok szerint helyesen ábrázolta. Csakhogy ő 150 évvel a Besançon-i tűzvész után, és 100 évvel Harwey-nek a vérkeringésről szóló felfedezése előtt élt. Továbbá teljesen hiányzik munkájáról az az antik testi szépség, mit a turini leplel megcsodálhatunk.

Vajjon miért ábrázolta Krisztust a középkori tradícióval szemben, minden legcsekélyebb ruhadarab nélkül? A középkorban ez istenkáromlás lett volna! Továbbá, miért festette a kéz tövén átszúrva s a mellkas jobboldalán lévő sebbel, holott a középkori hagyomány mindezt másképen tudta? S éppen így: a középkorban lehetetlen volt a testnek helyes arányokkal és abszolút realizmussal való ábrázolása.

Hogy lehetséges továbbá, hogy ez a páratlan és tökéletesen ismeretlen festő, képes volt mindent egészen helyesen ábrázolni egy fényképészeti negatív képen, amilyen a természetben egyáltalán nincs s ami a daguerreotypia feltalálásáig egészen ismeretlen valami volt? Hogy lehetséges az, hogy a mesébe illő festő képen úgy a szín, mint az árnyjáték, valamint a negatív oldalnak fölcserélése is egészen helyes? S miért nem sikerült idáig egyetlen más művésznek — még a híres Dürert sem véve ki, ki 1516-ban Belgiumban lemásolta a szent lepel képét — azt tökéletesen és helyesen utánózni? Düreré sehol sem tökéletes pozitív, vagy

tökéletes negatív kép, hanem akettőnek vegyülete. Valódi negatív képet egyedül a természet tud alkotni!

S milyen festéket használt hamisítványa készítésénél ez a mesebeli művész? Akkoriban csakis temperával dolgoztak; a festőanyagot tojásfehérjével vagy enyvvel keverték. Nagyított fényképeken, vagy éppen mikroszkópikus vizsgálat alkalmával ennek okvetlen nyomát kellene találni. S a leplen nem találták. Aztán meg a temperafestékekkel készült képet ugyancsak tönkre tette volna a kétszeri tűzveszedelem, meg a víz! E lenyomatoknak pedig semmi baja nem történt.

Végtelenül hálásak vagyunk Enrie-nek azért, hogy a hamisítási lehetőségek terére teljes világosságot derített. (131. old.)

1. A turini szent lepel minden másolata, bármilyen és bárkitől származik, többé-kevésbbé magán viseli a negatív kép jellegét, de sohasem tökéletesen.

2. E drága emléket az egész ó- és középkor, főként a rajta megmaradt szentséges vér miatt tisztelte s nem azért, mert az Úr szörnyű szenvedéseinek tanúbizonysága. Szabadszemmel a negatív lenyomatokról ezt nem is lehet jól megállapítani.

3. Az 1560-ból származó francia földrajzi atlasz szerzője, ki maga is látta a szent leplet, Chambéryről megemlíti, hogy „ott egy szent leplet őriznek, melyen vérfoltokból képződött emberi alak látható” . . . Igaza volt a turini P. Segneri-nek, aki e szent lepel lenyomatairól úgy prédikált a 18. században, hogy „éktelenségek ezek, melyek szeretetre gyullasztanak”. (Deformitas, che inammora.)

4. A hagyomány állandóan kereste e lenyomatok titkát és megfejtését.

5. A fénykép bebizonyította, hogy e lenyomatok nem emberi kéz alkotásai, mert az egész leplen, mely 4 méternél hosszabb (kb. 5 négyzetméternyi területű) sehol a legcsekélyebb hiba sincs a kép tökéletes negatív jellegén; már pedig nincs a világon festő, aki ilyet létrehozni képes volna.

6. Ellenkezőleg a fényképezés, a tudománynak

ez a legmodernebb hajtása megállapítja a szent leplen a fizikai és kémiai jelenségek abszolút pontosságát.

7. A szent lepelről készült nagyítások azt mutatják, hogy a gyolcs mindenütt sértetlen; a vérfoltok alatt (pl. a bal kéztőnél) nincs vázlat, vagy rajz, — a legcsekélyebb gyanú sem áll fönn arranézeve, hogy itt valamit emberi kéz alkotott. Ellenkezőleg, a vérfoltokon a vér jellegzetes megsűrűsödését és hígulását látjuk — a vér megalvadását és a vérsavó kiválását, különösen az ágyéktájon, — ilyesmire pedig eddig egyetlen festő sem gondolt művei alkotásánál.

Összefoglalva: azok a bizonyítékok, melyeket a lepel valódisága mellett a fényképészet nyújt, és a tények, melyeket megállapít, a mai tudományosság szerint egészen elegendők ahhoz, hogy a szkeptikusokat is kielégítsék. Ma már teljesen lehetetlenek a tudományosság örve alatt tett afféle becsmérések, mint 30 évvel ezelőtt.

„A szent lepel egész rajzát jellemzi az ábrázolás nagy biztossága s annak az eszköznek egyszerűsége, mely ehhez az ábrázoláshoz szükséges volt. A legnagyobb mesterek kiváltsága, hogy ilyet hoznak létre, hogy a leghatásosabb benyomásokat a legcsekélyebb előrajzolással, a színek lehelleiteivel érik el. A szent leplen levő lenyomatokon árnyéka sincs annak, mintha ott akárcsak valamelyes vázlat is készült volna, — s mégis annyira megkapóak, annyi érzés és annyi igazság van bennük! A rajznak sehol nincsenek körvonalai; a félárnyékok oly kimondhatatlan finomak, amilyet se ecsettel, se másféle festőszerszámmal elérni nem lehet.” (Enrie, 138. old.)

Ami az értékes ereklyének további fotografálását illeti, esetleg más sugarakkal, arról — miután informáltak Enrie legutóbbi megállapításairól — következőképen nyilatkozott a milánói Namias Rudolf tanár, a fotografálás, különösen a fotokémia terén leghíresebb kísérletező, kutató és író: „A szent lepelről készült fényképnek több mondanivalója már nincs, mert már mindent nagyon pontosan kimutatott; többet annál

mint amennyit elértünk, se ultraviola, se infravörös sugarakkal elérni nem lehet." (Enrie, 153. old.)

S még egy idézet Enrie munkájából: Namias professzor kijelentette, hogy „nem kelt meglepetést, hogy a szent leplen levő lenyomatokat az aromás anyagoknak a holttest kigőzölgéseivel szemben tanúsított rendkívüli érzékenysége hozta létre. A természet igen gazdag oly anyagokban, melyek képesek bizonyos dolgok távolrahatását fölvenni — történjék az akár kiáradás, akár kisugárzás által. — E tekintetben a tudománynak mindig készen kell lennie az újabb és újabb meglepetésekre." (Enrie, 154. old.)

A további ellenvetések nagy részét már összefoglaltam egyes megelőző fejezetekben és megadtam a feleletet rájuk. Egyébként úgy látom, hogy valamennyit megsemmisíti az a felfedezés, melyet egy másik ereklyén röviddel ezelőtt tettek. A hagyomány makacsul ragaszkodik ahhoz, hogy ez az ereklye magával Krisztussal s az ő szenvedésével van összefüggésben. Egy varratlan köntösről van szó, a tunikáról, melyet a hagyomány szerint maga a boldogságos Szűz szőtt. A Szentírás elmondja, hogy a hóhérok sorsot vetettek rá egymás között, egészen a próféta szavai szerint: „Elosztották maguk közt ruháimat, és köntösömre sorsot vetettek." (Máté 27, 35; Márk 15, 24; Luk. 23, 34; Ján. 19, 24.)

Ez a tunika Nagy Károly ideje óta (kb. a 800. esztendő óta) az Argenteul-i bazilikában van, nem messze Párizstól, hol a régi szövetet — melyen szabadszemmel semmiféle elváltozások, még foltok sem láthatók — az utóbbi években különböző kutatók a legkülönbözőbb vizsgálatoknak vetették alá. Ph. Lafond, J. Roussel és Parcot abbé felfedezték, hogy az ereklye szövetében sok helyen van vér, mely vegyileg kimutatható. Mennyire csábít a kívánság: kísérletet tenni arról, hogy valami módon megállapítsuk e helyeket, — s aztán összehasonlítsuk a felfedezést azzal, amit a turini lepelről tudunk. E kísérlet meg is történt, a tudomány legmodernebb vívmányainak, az ultraviola

és infravörös sugaraknak felhasználásával; ezek a sugarak ugyanis csodálatos módon szemünk elé állítanak olyan dolgokat, amiket egyébként nem látunk.

Cordonnière Gergely vegyész-mérnök és optikus, a francia légelhajózási minisztérium fényképészeti szakértője e munkát, Roland Gosselin püspök és a versaillesi magas klérus jelenlétében végezte. Mint szakemberek segítségére voltak: M. Rouldeau és dr. Auclair, a radiológus. A fotografálás a fentebb említett sugarak fényénél történt. Kivált az infravörös sugarak fényénél — melyek a szövetet bizonyos módon átvilágították — egészen határozottan jelentkezett a felszínen valamennyi vérfolt. Ezeket egyenkint megvizsgálták s átvitték egy pontosan 178 cm magas emberi alak körvonalaira éppen úgy elhelyezve, mint ahogy keletkezniök kellett a szerint, hogy Krisztus e ruhadarabot az ostromozás után hogyan viselte.

Rendkívül érdekes megállapítások történtek így. Mindenekelőtt a jobb vállon az akromion-on, (a lapocka- és kulcsont összeköttetésénél) jelentkezett egy nagy vérfolt. Azután számtalan apró vérzés nyoma a közep-vonalon, a hátcsigolyáknak s az utolsó nyakcsigolyának tövisnyúlványainál. A bal lapockacsont alatt van az összes foltok legnagyobbika; alatta, még tovább balra, mégpedig a bal csípőcsont taraján, megint egy nagy vérszivárgás nyoma. Kisebb foltok csoportja van a keresztcsont közepén. S végül egész sereg apró vérnyomot találhatunk a vállak, lapockák és a hát egész felületén, legnagyobb részt párosan.

Számunkra, a kereszténység e rendkívül értékes két ereklyéje közötti egyezés bizonyítására a legfontosabbak éppen ezek a jelentéktelennek látszó, párosával elrendezett vérnyomok, melyek szemelláthatóan a római korbáctól származnak. A többi vérfolt eredete (mellcsigolyák tövisnyúlványain, a ballapocka alján, és a csípőcsonton) a következőképp magyarázható: a keresztbe tett két gerenda éles szélei az úgynevezett „hatodik stigmá"-t okozták Krisztus jobb vállán, mint erről már fentebb szó volt. Ennek nyomát megtalál-

juk úgy a szent leplen, mint a varratlan köntösön. A Megváltó 180 cm-nyi testmagasságánál ez a sebzés a kereszt élei által kb. 150 cm-nyi magasságban történt a keresztút felszínétől. Az út római szokás szerint nagy, tojásdadalakú kövekkel volt kikövezve. A függőleges keresztgerenda, melyet az Üdvözítőnek e rendkívül hepe-hupás úton vonszolnia kellett, kb. 270—300 cm hosszú volt. Tehát lényegesen hosszabb nálánál, úgyhogy háromszori leroskadása alkalmával hátán erősen balra tolódott s élei így sebezték meg az említett helyeken. Mindenesetre elég nehéz megmagyarázni, hogy miért nem tűnnek elő a szent leplen is a vér-foltok, melyeket a köntös megőrzött.

Általában az a vér ez, mely egyrészt az ostorozástól eredt, másrészt a kb. 3 m hosszú keresztgerenda éles szélének vágásától, ami leginkább a jobb vállon, a gerincoszlop mentén és az ágyék balfelén idézte elő a vérzést.

A varratlan köntösön tett s csak legújabban nyilvánosságra jutott felfedezések a szent lepelre nézve fontosak, — rendkívül jelentőségteljesek! A nélkül, hogy az eseményeknek elébe akarnék vágni, máris állíthatom, hogy a szent lepelnek más úton már megállapított valóságára mellett nem kaphattunk volna meglepőbb bizonyítékot ennél!

Tekintetbe véve mindezt, felvetődik még egy másik kérdés. Csoda-e, Istennek közvetlen belenyúlása-e a dolgok folyásába, hogy e leplen rajta maradt az Úr szenvedésének bizonyossága, valamint arcának mása? Nagyon szépen elmélkedik erről az „Illustrazione Vaticana” egyik számában P. Alessio, a passzionista szerzetes: „Két lehetőség áll fenn; a lepel fekhetett úgy a testen, hogy szorosan odasímult minden hajlathoz, mint a bőr. Így azonban nehéz lenne megérteni, hogyan keletkezhettek a lenyomaton árnyékolások és átmenetek, — a lepel kifestésekor pedig a képnek zavart arányúnak kellene lennie. (Ezt különben Vignon professzor 30 évvel ezelőtt kísérletileg meg is állapította.)

Ha pedig a lepel nem símult szorosan minden testrészhez, akkor harmóniatlan, bizzarr lenyomatoknak, szörnyképnek kellett volna keletkeznie . . . Vajjon ki tudta a Megváltó teste alá és fölé oly ügyesen teríteni a lepedőt, hogy részleteiben is a lehető legtökéletesebb negatív kép keletkezzék rajta? S ki irányította úgy az ammoniak-kigőzölgésnek, meg a melegnek fizikai és kémiai hatását, hogy a leplen mindenütt a legapróbb részletekig pontos lenyomatok keletkezzenek, — bár a gyolcs nem símult szorosan a testhez mindenütt, ahol oda kellett volna símulnia s nem volt kellő távolságban ott, ahol a megfelelő lenyomatok keletkezése így kívánta volna meg?

A természet erői és képességei magukban sohase tudják a kívánt hatást létrehozni; értelmes lény kell, hogy vezesse és rendezze őket, vagyis értelmes lénynek kell közreműködnie. Ha már most a festészet leg-hivatottabb ismerői kinyilatkoztatták, hogy a szent leplen levő kép tökéletes másolatát elkészíteni lehetetlen, — a vegytan és a fizika számára se marad más hátra, mint ugyanazon okokból kijelenteni ugyanazt a képtelenséget. Bátran kimondhatjuk: *Digitus Dei est hic!* Isten ujjá van a dologban!

Bizonynal az Üdvözítő volt az, aki még azt sem látta elegendőnek, hogy az Oltáriszentség fátyla alatt önmagát nekünk hagyja örökségül — s hátra akarta hagyni számunkra a halottas leplen a szentséges testéről készült felvételt is, mely abban a pillanatban örökíti meg, mikor megváltói művét befejezi. Ő irányította a fizikai és kémiai hatásokat oly tökéletesen, hogy azok isteni alakját pontosan megörökítették számunkra.

Vajjon nem ismerjük-e fel itt is Annak kezét, „ki által lettek mindenek”? Nehéz e kérdésre igenlő, de még nehezebb tagadó választ adni. Mindenesetre annyi rendkívül érdekes, ámulatot keltő és meggyőző körülmény játszik itt össze, hogy még egyszer idézek Enrie könyvéből (141. old.): Ő, a fotografálás elő-készületei alatt beszélgetést folytatott a lepelről egyik

legjobban értesült személyiséggel (vagy Tonelli vagy Vignon professzorral), aki ezeket mondotta neki:

„Látni fogja, hogy itt minden csodálatos, a lenyomatok homályossága és színe, a pontos fordítottság; a szenvedés nyomai, a szövés minősége, a tűzvések nyoma, az ereklye története, az évszázados hallgatás felőle . . . az érdeklődés hiánya és aztán a tudomány eredménye. Ügylátszik, mintha minden menekülne itt a normális kutatás elől; minden hirtelen lepleződik le . . . ügylátszik, mintha minden egy előre előkészített tervnek engedelmesskednék, hogy a lepel valódiságának bizonyosságát a történeti kritika, a tudomány és a hagyomány mind növekvő megegyezése hozza meg . . . egyszerűen: e lenyomatok valódisága megdönthetetlen tény!”

A turini szent lepel valódiságának lelkes apostola, Noguier de Malijay tanár röviddel halála előtt így kiált fel egyik írásában: „Ime, ma a természet-tudományok, az anatómia, fiziológia, fizika, vegytan, fényképészet, orvostudomány s talán még a radiographia is csatlakozik az egyházi tudományokhoz, hogy a turini ereklye valódiságát tanúsítsa és hirdesse!”

Aki azonban ezt túlságosan részrehajló és elfogult megállapításnak tartaná, annak idézem egy elfogulatlan tudósnak kijelentését, ha az illető mindjárt hitetlen és szabadgondolkodó is. A neve: Yves Delage. Ő e század elején felülvizsgálta a párizsi Sorbonne-on Vignon adatait, megokolásait és felfedezéseit a következő alapelv szerint:

„A kérdés vizsgálatánál hű maradtam a tudomány igazi szelleméhez. Arra törekedtem, hogy megállapítsam az igazságot, egyáltalán nem törődve azzal, hogy valamely vallási pártnak kedvére lesz-e az, vagy nem . . . mert, aki ilyen meggondolások által befolyásoltatja magát, az a tudományos kutatási módnak árulója.”

A tudományos akadémia ünnepi ülésén pedig, nem átalotta a híres Berthelot jelenlétében, — aki

szintén szabadgondolkodó volt — a következő kijelentést tenni:

„Valóban Krisztus az, aki a lepelre nyomta képét. S ha nem Ő lenne, akkor vajjon kicsoda? Egy elítélt, aki ugyanolyan kinhalált szenvedett, mint Krisztus? De hogyan magyarázhatnók akkor meg a fölségnek azt a kifejezését, melyet ez az arc tükröz?”

Magam jóindulatú, bölcs intelmeket kaptam különböző oldalról, hogy ne exponáljam magam túlságosan az ereklye valódisága mellett; inkább csak referáljak róla . . .

Nem ugyanez az eset állott-e fönn, mikor tíz évvel ezelőtt történelmi bizonyítékokat szereztem Szent Péter és Szent Pál római tartózkodásáról? — Akkori állításaim helyességét ma már Marucchi alapos munkája után, az ellenfelek is elismerik.

Nem sokkal többet kockáztattam-e, mikor védelmembe vettem a konnersreuthi misztikus jelenségeket azért, hogy ne rántsák azt országunkban a szennybe? . . . S e felfoghatatlan események diadalmaskodása — természetfölötti háttérük folytán, — mind világosabbá válik!

Hagyhatnám-e, hogy megszegyenítsen az említett hitetlen, de becsületes és férfias tudós — és tagadjam-e, amiről bensőmben meg vagyok győződve: hogy annak a lehetősége, miszerint a turini szent leplen Krisztus testének lenyomatai vannak, a fentemlített körülmények alapján tudományosan teljesen elfogadható — s hogy a pontosan megállapított tények alapján a lepel valódisága úgyszólván 100%-ig bizonyítottnak tekinthető?

Valóban . . . Nem ismerte-e fel rajta szemünk az Urat? És nem gerjedt-e szívünk szeretetre iránta? . . .

X. A turini lepel Krisztus képének lenyűgöző hatása.

„Ez valóban Isten Fia volt!”
(Máté 27, 54.)

„Ránk van jegyezve, Uram, orcád
világossága; örömet adtál szívembe.”
(Zsolt. 4, 7.)

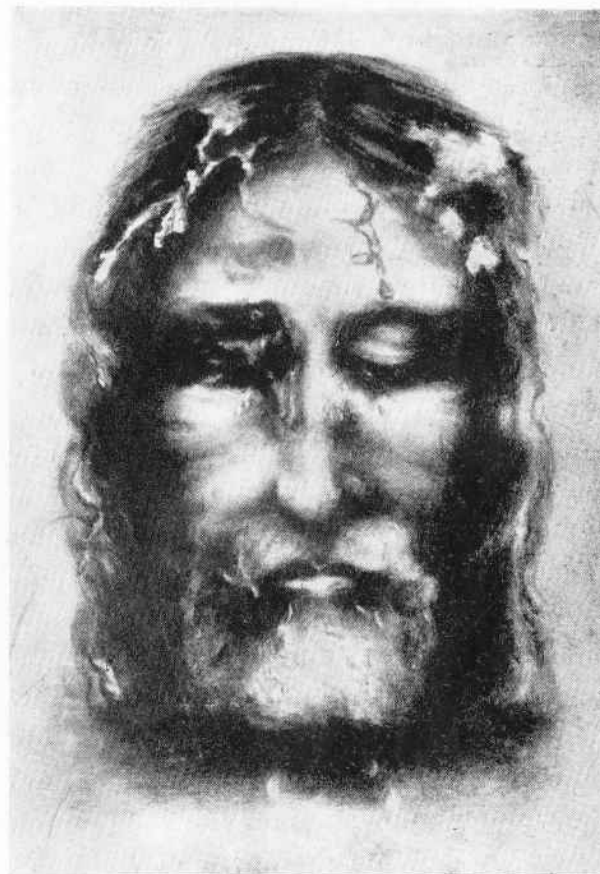
„Ékes alakú vagy az emberek
fiai fölött, kedvesség van előtted aj-
kodon.”
(Zsolt. 44, 3.)

Enrie fényképfelvételei bizonyítják, hogy a turini leplen levő lenyomatoknak mily nagy úgy anatómiai, mint művészi értéke. A legegyszerűbb eszközök adják a legnagyobb hatást.

A test legfontosabb része a fej s azon emberi mivoltunk legkifejezőbbje: az arc. Minden ember arca testének legjellemzőbb, legegységesebb része. Mintha valójának összesűrűsödése volna, mely tükrözi egész életét, lelkét, bensejének titkait, minden munkáját, — röviden mindazt, amit rajta szeretünk és tisztelünk, de azt is, ami megfélemlít vagy amit gyűlölünk rajta. Az arc az egyéniség szimbóluma. A turini leplen már a Megváltó testének körvonalai is magukon viselik a leg-tökéletesebb antik szépségideál jellegét. Michelangelo vésőjére méltó ez az alak. De mily lenyűgöző, mily fölségesen szép a Megváltó arca annak ellenére, hogy a hajkeret természetellenesen megkeskenyíti s hogy a halál előtt elszenvedett kínzás tulajdonképpen eléktele-
nítette!

A valóság, melyet e lepel megrögzített, hála Istennek, megsemmisíti egy csapásra mindazokat az édeskés, epedő internacionális típusokat, melyek olyhamisan ábrázolják Krisztust. A Gondviselés megajándékozott bennünket Jézus valódi emberi képével — igazi egyéniségének: az Isten Fiának képmásával!

Enrie jólsikerült fényképeinek tanúsága szerint,

Az Úr Jézus arcképe, amelyet Lisieux-i kis Teréz nővére festett.

a szent lepel lenyomatai világosan bizonyítják Krisztus keleti típusát: a hosszúkás, energikus orr, a kifejezés-teli szemgödör, a homlok, a férfias bajusz, a méltóság-teli áll és az éles, határozott vágású szája. Ez valóban aszkétának típusa, ki a legmagasabb erkölcsi elveket hirdeti: olyan emberé, kinek határozott céljai, akarata és érzései vannak. Nem a mi humanitást hirdető apostolaink hamis, kísérteties Krisztus-ábrázolása ez s nem különböző erőtlen szekták fájdalmasan édeskés típusa. A valódi, a legtökéletesebb ember típusa ez; oly határozott és pontos, mintha kőbe lenne vésve . . .

Egy páratlan egyéniség ábrázolása ez. S ebben áll a szent lepel óriási meggyőző ereje. Az a páratlan ember, kit e lenyomatok ábrázolnak, nem ingatag nádszál, kit a szél ide-oda lenget. Olyan ember, aki előtt óriási metafizikai célok állottak. Ki saját lelke kimondhatatlan gazdagságából élt, kinek szellemi nagysága messze túlszárnyalt mindenkit. Nem álmodozó volt, hanem megvalósító! A legszörnyűbb halál elsenvedése után is bizonyítja ezt nemes vonásainak összhangja. Természetfölötti igazságoknak, valamint olyan értékeknek hirdetője volt, melyek „nem e világból valók”. Ezek tették képessé arra, hogy arcán a legborzasztóbb kínok elviselése után is természetfölötti nyugalom, fölség s valóban isteni méltóság honoljon. Olyan ember arca ez, aki meglepően szigorú önmagával szemben, de jó és szeretetteljes másokhoz.

Hogy ábrázolhatta volna mindezt egy szegényes, primitív XIV. századbeli festő! Ez a lenyomat olyasmit rögzített meg, ami eddig még a leghíresebb festőknek sem sikerült! Megrögzítette a halál megkapó szépségét! Az élő Krisztus valóban szép ember volt; arcvonásai rendkívül nemesek és vonzóak. Hiszen még a legkínosabb haláltusa után is, — melynek folyamán élete valóban csöppenként folyt el — oly végtelenül szép az arca. Ismétlem: Jézus Krisztusnak, a mi Megváltónknak és Üdvözítőnknek, földi élete folyamán az átlagot külső szépségben is minden tekintetben messze fölülmúlónak kellett lennie. Különben se tudnám meg-

érteni, miért kellett volna éppen a menny és föld Teremtőjének csúnyának lennie, — mikor Isten szépségét annyi szép emberarc hirdeti, mely az ő képére és hasonlatosságára van alkotva! Miért elégedett volna meg csunya külsővel, mikor a legmagasztosabb szépségtől, a boldogságos Szűztől származott s mikor szépségével a leghatásosabb prédikációt tarthatta és az embereket befolyásolhatta, még mielőtt egy szót szólt volna hozzájuk! Olyan anyának volt ő gyermeke, kit a Szentírás „egészen szép”-nek nevez!

Bármilyen is véleményünk arról az apokrif írásról, mely „Pilátus levele” név alatt ismeretes s mely Tiberius császárt értesíti arról, hogy Judeában nagy próféta támadt — lélektanilag nagyon figyelemreméltó a tartalma. Idézem is minden rövidítés nélkül az egykorú felfogás tanúsítására:

„Olyan ember jelent meg napjainkban, kinek nagy hatalma van: a neve Jézus Krisztus. Halottakat támaszt és mindenféle betegségeket gyógyít. Az igazság prófétájának nevezi magát, tanítványai pedig Isten Fiának hívják. Valóban szépkülsőjű és megcsodálni való ember — olyan tiszteletreméltó kinézésű, hogy szeretetet és félelmeket mindenki, aki látja.

Haja — melynek színe olyan, mint az érett mogyoróé — füléig össze van fogva, s onnan kezdve szépen, fényesen és szabadon hull vállára. Homloka közepén — a názáretbeliek szokása szerint — el van választva.

Arca — melyen nincs se ránc, se szeplő — rózsás és vonzó. Orrán, száján nincs semmi kivetnivaló. Szeme majd égszínkék, majd zöldes és elnyomja a szemefehérjét.

Rövid, sűrű szakálla ugyanolyan színű, mint a haja s közepén ketté van választva. Keze, lába is szép. Rettenetes, amikor jószágosan és barátságosan, de mégis komolyan fedd. Nevetni nem látták soha, sírni azonban sokszor. Meglehetős szófukar s a beszélgetésnél tartózkodó. Kedves ő az emberek fiai között.”

Érdekes dolog, hogy a Dülmen-i stigmatizált látnoknő „A megfeszített Üdvözítő és a két lator” című

fejezetben ugyanígy festi le az Üdvözítő testi szépségét, mint ez a levél. Meglepő, hogy szavai mennyire találnak a turini szent leplen levő alakra!

Egy másik hagyomány szerint Lentunus írta a római szenátushoz a levelet, mely az Üdvözítő külsejének ily leírását tartalmazza. Az ókorban tehát ily szépnak látták Üdvözítőnk külső megjelenését. S el ne felejtjük, hogy az ókor volt az az időszak, melyben különösen megbecsülték a szép emberi külsőt. Még inkább meglepő e fenti leírás bámulatos egyezése Aquinói szent Tamásnak, az angyal doktornak Krisztus külsejéről írt elgondolásával (Theologia divina, a 44. zsolt. magyarázata). Szó szerint ezeket mondja: „Krisztus szépsége a hivatásához, valamint a megbecsülés ama megnyilvánulásaihoz volt mérve, melyeket ez megkívánt. Olyan testet s olyan arcot választott, mely megfelelt kitűzött céljának, vagy másszóval: olyan szervezetet választott, melynek tökéletességéből misem hiányzott. Célja az volt, hogy az embereket tanítsa s azáltal, hogy a tanítójukká lett, Istennek megnyerje. Ki nem tudná azonban, hogy a testi szépség mily alkalmas eszköz ama készséges lelkiület felébresztésére, melynek útján hallgatóinkat megnyerhetjük . . .”

Aranyszájú szent János pedig sokszáz évvel ezelőtt ezt mondta az Úrról: „Bárhon látták, ájtatos tisztelettel néztek fel reá.”

Nem állíthatjuk-e mi is ezt teljes joggal a Megváltó most készült pompás arcképéről? S eredetijéről, a valódi arcmásról? . . .

Térjünk vissza az eredetihez, a valódi arcmáshoz, melyet Enrie, a szakember és művész annyi évszázad mulva lefotografált a szent lepelről! Uram Isten, mivel magyarázhatjuk, hogy ez az összezúzott és sebekkel borított arc, melyet még a betört orr is éktelenít — még így is oly erőt és hatalmat sugároz, hogy egy csapásra mindenről megfeledkezünk s hogy lebilincsel és elfog az örvendezés a csodálatos erkölcsi és szellemi erő láttán, mely belőle árad! Mily gyönyörű lehetett drága Üdvözítőnk földi életében! Valóban igaza van

a konnersreuthi stigmatizáltak, aki az Úr arcának legszebb és legművészebb ábrázolását sem akarja látni. Emberi kéz egyáltalán nem képes azt megörökíteni!

Hogy lehetséges, hogy a tökéletes lelki vereség s életművének teljes összeomlása után, Istentől és az emberektől teljesen elhagyatva, a legszörnyűbb kínok és haláltusa után . . . ez arcon mégis annyi a kiegyensúlyozottság, — hogy nincs eltorzulva, elégtelenedve, hogy nem szántják keresztül-kasul a szenvedés és szörnyű haláltusa barázdái? Nézzünk mélyen bele ebbe az isteni arcba; hitünknek, megváltásunknak s Istenben való örvendezésünknek csodálatos titkait olvashatjuk ki belőle! Merüljünk el benne egész lelkünkkel, s ne fordítsuk el szemünket misztériumairól!

Valóban páratlan képe az Krisztusnak, melyet a turini lepel jelentékteleneknek látszó és mindeddig úgyszólván olvashatatlan lenyomatai rejtettek. S a kép várt türelemmel, míg 1898-ban szinte véletlenül elő nem került rejtekéből, hogy a fényképész lemezén előtűnjék összehasonlíthatatlan fonságában és megindító szépségében.

„Nem a bizánci művészet merev, kifejezéstelen arcú Jézusa ez; nem a spanyol feszületek halott, teljesen tönkre ment, megsemmisült Krisztusa; nem is a flamand művészek ünnepélyes, fájdalom nélküli Krisztus-ábrázolása, nem a Nietzsche nyomán járó német iskola közömbös, színtelen műve, vagy Munkácsy Ecce hominának édeskés-lágy típusa.” (Malijay, 70.) Annál kevésbé a modern „úgynevezett” művészek nyakatekert, torz, elégtelenített munkája, — tehetném én hozzá.

A szent lepel lenyomatairól fotografált Krisztus-kép teljesen elűt minden emberi alkotástól, akár középkori primitív festőtől, akár a legérettebb renaissance-művéstől származzék az. Egyáltalán, hogy lehetséges az, hogy bár a művészek igazi feladata, hogy az ábrázolt dolgoknak benső lényét, valódi értékét tárják eléink, — nem akadt még művész, aki metafizikailag olyan tökéleteset alkotott volna, mint amelyet a fotografálás állít itt szemünk elé, — pedig hát ez tulajdon-

képen csak mesterségszerű dolog s mindig az is marad. Hogy lehetséges, hogy ez a kép — bár a legcsekélyebb retusálással sem szépítettek rajta — olyan benyomást tesz, mint valamely régi művész legtökéletesebb alkotása az évszázadok folyamán sötétté vált vásznon?

Enrie egyszerű fényképe minden idők és minden népek Krisztus-ábrázolásának kimagasló műremeke. Ennek van legnagyobb benső értéke! Ez marad mindenkorra a legtökéletesebb Krisztus-arckép, mely fölülmúl minden eddigit, mely oly kimeríthetetlen és sokoldalú, hogy az emberi művészet számára lehetetlen feladatnak látszik tökéletes másolatot készíteni róla. Igen, valami kimondhatatlanul nagyszerű rejtőzik az arcvonások mögött ezen az egyszerű — fotográfián. Krisztus van itt megörökítve küldetése magaslátán; mélységes elmélkedések tárgya ez, s végtelen kegyelmeknek, rendkívül értékes kincseknek kimeríthetetlen forrása . . . A halál álmában itt az alvó életet látjuk, mely türelmetlenül várja az időt, hogy fölserkenjen a diadalmas föltámadásra . . . Ez az egyszerű fénykép a Megváltónak páratlan és egyedül valódi arcképe, mely kielégíti szívünk vágyát és szeretetét!

Nemcsak én állítom ezt, — igazolja számtalan műkritikus és kimagasló festő (Enrie, 146. old.), kik ezt a fényképet csúcsteljesítménynek tartják s kijelentik, hogy „ez az arckép nem a halált, hanem a teljes életet ábrázolja; ám egészen másfélét, mint az, mely az embereket élteti!” Hogy pedig vallásos emberekre milyen lenyűgöző e kép hatása, az egyenesen leírhatatlan. Nem akarják levenni róla tekintetüket, s a végtelen hála, csodálat és szeretet könnyeit ontják!

„Próbáljuk csak meg, — tekintsünk reá! Mihelyt fölismertük páratlan voltát, nem tudjuk szemünket levenni fonságáról! Lenyűgöz az arcvonások harmóniája, az arányok pontossága s annak a lelkiségnek varázsa, mely mindezt formálja és alátámasztja. Megigéz az Istenember képe, mely különböző fogatkozásai elle-

nére is bámulatosan tökéletes és pontos." (Enrie, 40. old.)

Hála Istennek, hozzájutottunk végre Krisztus eredeti s egyúttal elragadó képéhez. Csodálatos jóságát, lenyűgöző szépségét *csupán a mélységes szomorúság* fátyolozza. Elnémult ajkain valami örökkévaló, valami természetfölötti látszik. Arcvonásai magábamélyedést, magábazárkózást fejeznek ki, s olyan benyomást tesznek, mintha lelke a legösszeszedettebb elmélkedésbe lenne merülve. Látjuk, érezzük e mondhatatlan jóságos és kedves, határozott és magasztos, de éppen oly alázatos és megadó vonások mögött rejtőző erőt. Ez az arc telve van kifürkészhetetlen ellentétekkel. A legbensőbbben egyesül rajta a mennyei ragyogás és annak a léleknek mélységes szomorúsága, mely a halál külső jelei mögött a legintenzívebb szellemi életet éli . . .

Amit e fotográfia kifejez, az eddig egyetlen festőnek se sikerült s nem is fog sikerülni soha: titokzatosan s valósággal megörökíti azt az életet, mely túléli a halált! Csodálatos, természetfölötti szépség került a fotografáló papírra s lemezre: maga Krisztus, aki győzedelmeskedik a halálon, — a szeretet, az irgalom, az örök élet, az evangéliumok Krisztusa!

Itt lehullt a lepel az élet és halál titkáról! A külső álarc, jobban mondva a halál karjaiban való rövid szendergés mögött ott látjuk s érezzük, nem a halott Jézust, nem az ő szegény, feloszlásra váró tetejét, — hanem azt az embert, aki gondolataiba van mélyedve, aki energiáit a szörnyű halál legyőzésére koncentrálja, hogy győzedelmeskedjék fölötte, valamint a világ és a gonoszlélek fölött! A nagyszombati szertartások csodálatos, misztikus átélése ez; azé a pillanaté, amikor a harangok és szívek örömmujjongása között titokteltlen s mindnyájunkat megújítva felhangzik: feltámadt Krisztus e napon!

Ez egyszerű fényképen Krisztus egy időben halott és élő! Telve van a bíró méltóságával, de a szerelmes szeretetével is; az apostoloknak, sőt magá-

nak a mennynek izzó erejével és az áldozati bárány néma szenvedésével; a vértanú hősiességével s a barát és szabadító kedvességével.

A szenvedésnek, a Golgotának Krisztusa ez! Az emberfölötti szeretet áldozatáé, ki elemésztí önmagát értünk! Az emberi erőket fölülmuló testi és lelki szenvedések áldozatáé! A csodálatos kiegyensúlyozottságé, a nyugalomé; képe a halál néma fölségének, mely isteni fölséggé változik s feltámadást, örök életet lehel! Leolvassuk e képről s egész lelkünk átérzi, hogy egyedül ő lehetett, ki e szavakat mondta: „Halott voltam, de íme, élek örökkön örökké . . .” (Jel. 1, 18.)

Valóban Isten műve e kép, melyet méltán csodálhatunk, melyről méltán elmélkedhetünk! — „Izlel-jétek és lássátok, mily édes az Úr!” (Zsolt. 33, 9.)

Mit teszünk mi emberek, ha azt akarjuk, hogy ránk gondoljon, ránk emlékezzék, akit szeretünk és akitől szeretetnünk vágyunk? Mi győzi le legkönnyebben számunkra az időbeli vagy térbeli távolságot? Mivel örvendeztetni meg rokon a rokont, barát a barátot, szerelmes a szerelmesét . . . mint azzal, ha vigasztalásul elküldi neki mint jelképét, helyettesítőjét, saját képét, fotográfiáját?!

Lám, a mai komoly időkben ugyanezt tette velünk emberekkel, emberi módon, maga az Úr is. Elküldte a szent lepel útján hű fotográfiáját, szentséges arcának valódi mását, hogy a bajok, szenvedések, veszélyek közepette bátorítson, erősítsen, — hogy szívünket lángra gyujtsa, s hogy szívünk szeretetének tüzeit állandóan táplálja! . . .

XI. Az Úr szentséges sebei mérhetetlen kegyelemnek forrásai.

„Krisztussal együtt keresztre szegeztettem; élek pedig már nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal. 2, 19—20.)

„Mindíg hordozzuk testünkön Jézus halálát, hogy Jézus élete is nyilvánvaló legyen testünkön.” (II Kor. 4, 10.)

„Ha örömet viseled a keresztet, az hordoz téged.” (Kempis II. 12, 5.)

„Semmi sem növeli úgy a lélekben a szeretetet mint a keresz.” (Ferrera Benigna nővér.)

Urunk szentséges sebei! A kereszténység legnagyobb szelleme, az apostolfejedelem, tarsuszi Szent Pál, kinek bensejét az Úr Damaszkusz előtt személyes megjelenésével s végtelen kegyelmeivel teljesen megváltoztatta . . . igen jól megértette Krisztus szent sebei jelentőségét! . . . Rendkívül misztikus jelentése van e felkiáltásnak: „Mert én az Úr Jézus jegyeit viselem testemen!” (Gal. 6, 17.) Bizony az ez tette képessé a föltétlen szeretet emez ismert kijelentésére: „Krisztussal együtt keresztre szegeztettem; élek pedig már nem én, hanem Krisztus él bennem.” (Gal. 2, 19—20.) Továbbá: „Nem szándékoztam más valamit tudni köztetek, mint Jézus Krisztust, és pedig a Megfeszítettet.” (I Kor. 2, 2.) A mérhetetlen titkok megértésének csúcspontja e merész kijelentés: „Mi azonban a keresztfeszített Krisztust hirdetjük, ami ugyan a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig oktalanság, maguknak a meghívottaknak azonban . . . Krisztus az Isten ereje és az Isten bölcsesége!” (I Kor. 1, 23—24.)

Az Úr szenvedésének és keresztfeszítésének jeleivel fogott tehát hozzá a misztikusok ez el nem vitatott királya, a népek apostola, Szent Pál, Isten választott edénye, az ő apostoli és isteni művéhez: hogy az érettünk Megfeszítettet hirdelve, az egész

világot megváltoztassa, kovással áthassa, átalakítsa.

Mily jól megértették a keresz csodálatos misztériumát, mely a szent sebekkel a legszorosabb összefüggésben van, — nagy szentjeink valamennyien! A szeráfi szent, Szent Ferenc számára a keresz és a szent sebek tudománya a legnagyobb kegyelmek s az Istenben való mámoros elragadtatás forrása volt. Ez elragadtatás folyamán jelöltetett meg az Alverna-hegyén Isten e szolgája magának az Úrnak sebeivel. Szent Bonaventura pedig, mikor Aquinói szent Tamás a könyvtár felől kérdezősködött nála, melyből bámulatraméltó ismereteit szerezte, fölemelte kissé a feszületét fedő fátylat s így szólt: „Ime, itt a bölcsesség könyvtára!” Az a nagy filozófus és misztikus jól tudta ezt saját tapasztalatából!

Epp ilyen jól ismerte a keresz és a szent sebek titkainak mérhetetlen horderejét a lelkigyakorlatok zseniális megteremtője, Loyolai szent Ignác is, kinek napi imája állandóan hangoztatta: „Krisztus vére, üdvözíts engem, Krisztus oldalából kifolyt víz, moss meg engem . . . Szent sebeidbe rejts el engem . . .!”

S vele együtt a szentek mind hihetetlen dolgokat tudnának elmondani az Üdvözítő szeretetének e kimeríthetetlen kegyelemforrásairól!

„Jézusom, a Te szent sebeid érdemei által bocsáss meg nekünk és könyörülj rajtunk!” — „Örök Atya, felajánlom neked a mi Urunk Jézus Krisztusnak sebeit, hogy lelkünk sebei meggyógyuljanak . . .” E két rövid, de rendkívül hathatós és számtalanszor elmondott fohász által a vizitációs-rend egy egyszerű nővére, Chanbon Mária Márta, új indítást adott a Megváltó legszentebb sebeinek tiszteletére.

A szent sebek ájtatossága isteni Üdvözítőnk érdemeinek kimeríthetetlenségére van alapítva.

Az Üdvözítő a misztikus beszélgetések folyamán állítólag a következő kijelentéseket tette a jámbor nővérek:

„Hóhéraim jól tették, hogy megnyitották oldala-

mat, átszúrták kezemet és lábamat. Forrásokat nyitotak így, melyekből az egész örökkévalóságon át ömleni fog irgalmasságom vize . . ."

"Miben áll a ti gazdagságtok? Az én szent szenvedésemben. Ez a kincs a tiétek . . . valahányszor szent sebeim érdemeit felajánljátok az Atyának, végtelen kincset nyertek . . ."

Az én sebeimből szerezhetitek meg a szentség gyümölcseit . . .

Az én sebeim fogják a ti sebeiteket meggyógyítani . . . Mindent megnyertek az én véremnek érdemeiért, mert azok végtelen értékűek. Mindent teljesíteni fogok, amit tőlem szent sebeim érdemeiért kérnek. Az én sebeimmel és isteni Szívemmel mindent elérhettek."

Nem vezet-e Krisztus oldalsebe maga az Úr isteni Szívéhez, — az ő szeretetének mélységes titkaihoz, valamint kimeríthetetlen kegyelmeihez?

Bámulatraméltó, hogy e kijelentések éppen a szavojai Chambéry-ben történtek, ahol 500 évvel azelőtt a most turini szent lepel néven ismert ereklye letétbe volt helyezve. Chambéry-ben kapta és őrizte azt legdrágább kincseként a Szavojai hercegi család, mely most Olaszország királyi családja. S napjainknak talán legrégibb uralkodó nemzetsége. S a kereszténység e drága ereklyéjének nyilvános tisztelője és oltalmazója!

Nem feltűnő dolog-e az is, hogy éppen a szent lepel városában, Turinban lépett föl a múlt században az immár szenttéavatott Don Bosco, a szaléziánusok rendjének alapítója, — hogy ott vetette meg óriási horderejű nevelői- és missziós-tevékenységének alapját? Hogy ott, a szent lepel közelében élvezte Isten természetfölötti oltalmát, s a Megfeszített szolgálatában egyenesen mesébe illő dolgok véghezvivőjévé lett?

Mindez pusztá véletlen lenne? Van-e egyáltalán véletlen a világon? Nemcsak a mi kételyeink találták-e ki ezt a szót, mert szégyenlik a dolgokat — itt az Isten akarátát — igaz nevükön nevezni?!

Ó, csodálatos misztériuma a keresztnek! Misz-

tériuma a szenvedésnek s a szenvedés páratlan legyőzésének! Ó, a halálgyötrelmeknek, a diadalmas feláradásnak és örök dicsőségnek csodálatos misztériuma! A lelki újjászületésnek, minden teremtmény ujjongó megdicsőülésének misztériuma a mindent átfogó, titokzatos istenmegismerésben!

Mily óriási dolgokat rejt magában a kereszt jele! A kereszt fölmagasztaltatásának ünnepén az Egyház benedictuskor így énekel: „Túlszárnyalsz minden cédrusfát; rajtad függött a világ élete; rajtad diadal-maskodott Krisztus, s a halál rajtad győzte le örökre a halált!”

Jézus mérhetetlen szenvedései által megváltatunk, — sebei által örökkétartó, új életre születtünk! Amen! Deo gratias!

Jézus szentséges sebei, melyek a turini szent lepel útján láthatóvá, hogy úgy mondjam, minden modern Tamás számára kézzelfoghatókká váltak, valóban természetfölötti világok kapui s kimeríthetetlen kegyelmek forrásai!

Gyenge erőimmel arra törekedtem, hogy felhívjam rájuk a figyelmet . . .

A turini szent leplen végigkísérhettük az Úr kezserves kínszenvedésének lefolyását elejétől kezdve egész haláláig, s a jelekig, melyek győzedelmes feláradásáról kezeskednek. Valamiről azonban nem szabad megfeledkeznünk, ha azt akarjuk, hogy elméledésünk ne maradjon tökéletlen, — bár erről az evangéliumok s e páratlan ereklye nem mondanak semmit, vagy legalább is édes-keveset. Annak fájdalma ez, ki Krisztushoz legközelebb állott, ki e földön legdrágább volt az ő szemében; ki őt az istállóban e világra hozta, ki őt táplálta, nevelte, becézte. A boldogságos Szűz szentséges Fiát élete legnagyobb szorongatásaiban sem hagyta el; — szószerint együtt szenvedett vele az emberiség bűneiért, a mi bűneinkért is.

„Jézus keresztje mellett pedig állnak vala az ő anyja, és anyjának testvére Mária, Kleofás felesége, és Mária Magdolna . . .” (Ján. 19, 25.) — ez minden, amit a világ anyáinak leghősiesebbikéről olvasunk. „Álla a keserves Anya, keresztfánál siránkozva” — így énekli meg himnuszában Jacopone da Todi, a középkor misztikusa. Mily érzelmekkel kellett, hogy a Szent Szűz tanúja legyen Fia, az Istenember szenvedéseinek! Mit kellett jóságos szívének elviselnie, hogy gyermekeinek, az embereknek társmegváltójává, az egész emberi nemnek lelki édesanyjává lehessen! A fájdalomak tengerén kellett keresztülhatolnia, hogy Fia tengernyi kegyelmének osztogatójává lehessen!

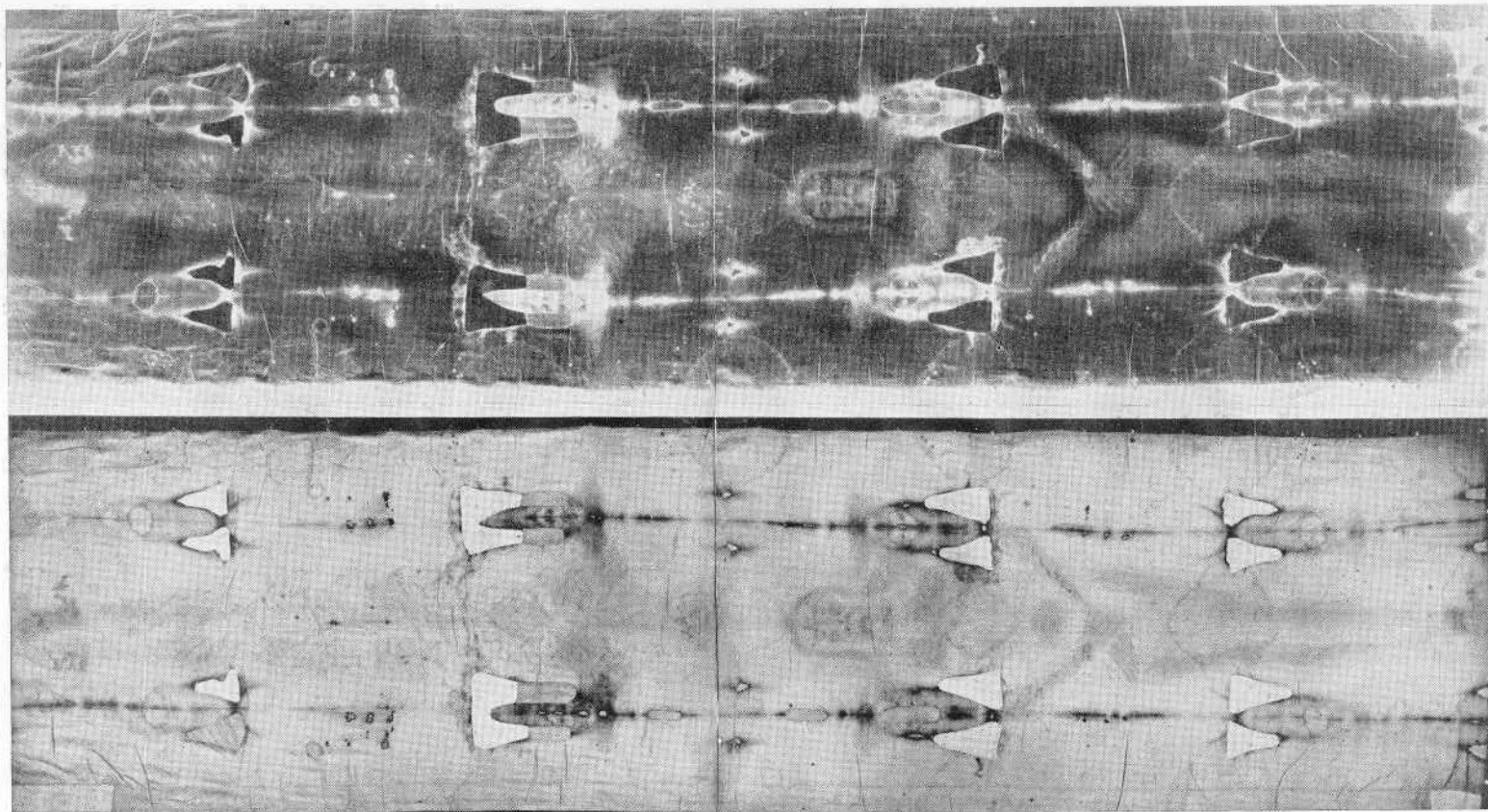
A Hétfájdalmú Szűz búcsúzóul csak pár pillanatra ölelhette Fiának agyonkínzott testét gyöngéd anyai karjai közé. A fájdalomakat, melyeket Fiának a szentséges sebek okoztak, vele együtt szenvedte el, s e sebek legszentebb tisztelőjévé lett! Mily rettenetes állapotban tették Annak élettelen testét ölébe, ki a legtisztább, legszentebb, legjobb volt az emberek fiai között! Mily természetfölötti erővel viselte a Szent Szűz megkínzott, vérző anyai szívének fájdalomait, s ajánlotta föl érettünk a mennyei Atyának! Igaza volt annak, aki ezt mondta: Krisztus a Golgotán megváltott bennünket szent vére árán, de anyjának s a mi anyánknak, Máriának része volt benne . . . szíve vérével. — Így kellett Máriának előbb a vértanúk királynőjévé válnia, hogy a menny királynőjévé lehessen . . .

Az Úr Jézus kínszenvedésének beszédes tanújeléről, a turini szent lepelről írva, nagyon is jogosult megemlékeznünk Szűz Máriáról, ki a Megváltó élettelen testét karjaiba zárta, mielőtt a szent lepelre helyezték. S akinek vérző szívébe vésődtek be mélyen a drága vonások, melyeket mi most, századok múlva szemlélhetünk meghatott áhítattal, a turini szent leplen.

Sancta Mater istud agas: Szűz Anyám kérlek esengve,
Crucifixi fige plagas: Hathatósan védj szívembe
Cordi meo valide! Szent Fiadnak sebeit!

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
I. A kereszténység évszázados vágyakozása	
Krisztus valódi arca után	9
II. Krisztus Urunk Turinban őrzött halotti leplének története	12
III. Mit látunk pusztá szemmel a szent leplen?	17
IV. A tudomány 19 évszázad múlva lefényképezi Krisztus testét	27
V. Történelmi dokumentum igazolja az Úr szenvedéseinek szörnyű kegyetlenségét	34
VI. Hiteles bizonyosság Krisztus rettenetes kereszt-haláláról	50
VII. A Megfeszítettnek konnersreuthi eleven képe, valamint turini történelmi képe: kiegészítik és igazolják egymást	69
VIII. A Szentírás és a turini halottas lepel nem mondanak egymásnak ellent, — sőt: igazolják egymást	80
IX. Ellenvetések	92
X. A turini lepel Krisztus képének lenyűgöző hatása	104
XI. Az Úr szentséges sebei mérhetetlen kegyelemnek forrásai	112

A turini Szent Lepel teljes fényképe. Lent: Cav. Enrie fényképfelvétele 1931-ben; fönt: ennek pozitív képe.

EGYED ATILLA:

FOHÁSZ

**Uram! Perelni jöttem Hozzád!
Kétségek és rémek bántanak.
Néped, a Magyar Nép jövője,
Mi szívemnek nem hagy nyugalmat.**

**Mindenki tépi és szaggatja,
De legjobban saját fiait!
Gyűlölik, marják egymást mindig
S nem tudnak a múltból tanulni!**

**Pozíciókért lihegnek és
Gyönyörökért eladják fajukat,
Nemzettől elidegenednek,
Megtagadják szülőanyjukat!**

**Megtagadják magyarságukat,
Mit évezredek adtak nekik,
Bálványként tisztelik azokat,
Kik erkölcsileg örök senkik!**

Uram! Ez nem lehet hivatás!
Uram! Ez nem lehet életcél!
Te minden népnek megadtad azt,
Mért kemény kell legyen, mint acél!

És nekünk még többet is adtál,
Hisz Fiad e fajban született.
Megtagadják Őt is, mint Péter, (de)
Nem félelemből, a hűtlenek!

És ezt vagyonért, rangért teszik,
A kényelmes, tunya életért,
És feledik üldözött fajukat:
Dél- és Felvidéket és Erdélyt!

Ott most pusztítják fajunkat
Sunyító szlávok és oláhok,
És nem hallják meg jajainkat
Ezek az elvadult Júdások!

Uram! Tégy csodát, adj új jelet,
Ha kevés, ki magyarnak maradt,
Megállítsa-e nép romlását.
Uram! Segítsd meg e hadat.

Uram! Hallod-e jajkiáltásom,
Mi fájó szívemből tör Feléd?
Uram! Mentsd meg Magyar Népedet,
A szenvedésből legyen elég!

Adjál szép szavú profétákat,
Kik szívre, értelemre hatnak,
Jó példát adó vezéreket,
Kik minket soha el nem adnak!

Senkinek! Soha! – Mindig hűek
Lesznek egyetlen Szent Fiadhoz
És fajunkhoz, a magyar néphez.
És ez újabb ezer évet hoz.

Hogy betölthessük hivatásunk
És megbékítsük a Teremtőt,
Mert: „Megbűnhődte már e nép
A múltat s jövődőt!”

Calgary 1979. április 7.